

UNELE PARTICULARITĂȚI ALE CONTABILITĂȚII ȘI ANALIZEI PERFORMANȚELOR PRIVIND REZULTATELE FINANCIARE

¹Lector universitar, Ala COJOCARI, ²Ina SAMSON

^{1,2}Academia de Studii Economice a Moldovei, bd. Bănulescu-Bodoni 61,
Chișinău, Republica Moldova, MD-2005, + 373 22 40-27-09, www.ase.md

Abstract

Accounting and performance analysis on the financial results of an economic entity has a determining role in establishing the development strategy, especially during an economic crisis. The author will reflect the accounting records of the financial results as well as their analysis, by calculating and using a system of synthetic and analytical indicators, including the profitability indicators, which are relevant and interpretable, which can provide certain conclusions of the financial performance of an economic entity, regardless of the type of activity and form of ownership of that entity.

Key words: financial performance, financial statements, financial result, profitability, strategies, activity, property, economic growth.

JEL CLASSIFICATION: M49,H39, G39, F49

Viața economică ocupă un loc primordial în dezvoltarea activității economice a entităților, deciziile oamenilor bazându-se tot mai mult pe raționamentul, criteriile și calculele economice. În economia noastră, o entitate performantă este entitatea care în același timp poate fi productivă și eficientă. Motivația și punctul de pornire a unei entități este determinat de anumite nevoi, scopul căreia constă în obținerea unui rezultat financiar pozitiv și realizarea obiectivelor propuse.

Rezultatul financiar reprezintă unul dintre cele mai importante concepte ale vieții economice a fiecărei entități. Prin realizarea scopului propus și prin progresul său, fiecare entitate tinde spre un rezultat financiar pozitiv, obținerea căruia trebuie să fie determinată de utilizarea eficientă a resurselor economice și financiare, gestionarea corectă a activității cât și nivelul înalt de calificare al personalului.

Informațiile referitoare la rezultatul financiar obținut sunt foarte importante la luarea deciziilor economice, utilizatorii de informație găsesc rezultatul financiar al perioadei de gestiune în Situația de profit și pierdere, parte componentă a Situațiilor financiare care reflectă performanța entității.

Activitatea operațională a entității poate fi apreciată îngust sau multilateral dezvoltată în dependență de veniturile și cheltuielile obținute pe parcursul unei perioade de gestiune.

Potrivit Standardului Național de Contabilitate (SNC) „Venituri” [1], veniturile reprezintă “creșteri ale beneficiilor economice înregistrate în cursul perioadei de gestiune, sub forma intrărilor de active sau majorării valorii acestora, sau a diminuării datoriilor care au drept rezultat creșteri ale capitalului propriu, cu excepția creșterilor legate de contribuțiile proprietarilor”.

Conform SNC „Cheltuieli” [1], cheltuielile reprezintă diminuări ale beneficiilor economice înregistrate în perioada de gestiune sub formă de:

- ieșiri, reduceri ale valorii activelor sau de creșteri ale datoriilor care contribuie la diminuări ale capitalului propriu (rezultatului financiar), altele decât cele rezultate din distribuirea acestuia proprietarilor.)

- sau Componenta, caracteristica, clasificarea modul de recunoaștere și contabilizare a veniturilor și cheltuielilor sunt reglementate de Standardul Național de Contabilitate (SNC) „Venituri”, și respectiv de SNC „Cheltuieli”.

În urma decontărilor conturilor de venituri și cheltuieli se compară suma totală a veniturilor ca rulaj creditor preliminar cu suma totală a cheltuielilor calculată a rulaj debitor preliminar, diferența înregistrându-se ca rezultat financiar al perioadei de gestiune. [2, p.356].

În cele ce urmează, autorul va efectua analiza, pe baza datelor din bilanțul entității “ICS ALFA” SRL.

Rezultatul financiar contabil = Venituri (clasa 6) - Cheltuieli (clasa 7)

Rezultatul financiar contabil = 11 234 470 - 9 989 756 = +1 244 714 lei.

Rezultatul financiar se determină la finele fiecărei perioade de gestiune, unde conturile de venituri și cheltuieli se decontează la contul 351 „Rezultat financiar total”.

În baza datelor din situațiile financiare al entității “ICS ALFA” SRL pentru anul 2016 se determină venitul contabil [3], care se contabilizează în următorul mod:

- Se reflectă închiderea conturilor clasei a 7-a „Cheltuieli”

Debit contul 351 „Rezultat financiar total”	- 10 158 801 lei;
Credit contul 711 „Costul vânzărilor”	- 7 684 203 lei;
Credit contul 712 „Cheltuieli de distribuire”	- 772 034 lei;
Credit contul 713 „Cheltuieli administrative”	- 1 000 532 lei;
Credit contul 714 „Alte cheltuieli din activitatea operațională”	- 154 209 lei;
Credit contul 722 „Cheltuieli financiare”	- 378 777 lei;
Credit contul 731 „Cheltuieli privind impozitul pe venit”	- 169 046 lei;

- Se reflectă închiderea conturilor clasei a 6-a „Venituri”

Debit contul 611 „Venituri din vânzări”	- 11 051 669 lei;
Debit contul 612 „Alte venituri din activitatea operațională”	- 4 315 lei;
Debit contul 621 „Venituri din operațiuni cu active imobilizate”	- 1 950 lei;
Debit contul 622 „Venituri financiare”	- 176 535 lei;
Credit contul 351 „Rezultat financiar total”	- 11 234 469 lei;

După întocmirea acestor înregistrări, se determină profitul net (pierdere netă) în contul 351 „Rezultat financiar total”, această sumă se reflectă în Situația de profit și pierdere rd.120 și în bilanț în rândul 360 „Profitul net (pierdere) al perioadei de gestiune”.

La entitatea “ICS ALFA” SRL, în anul 2016 acesta constituie 1 075 668 lei, aceste rezultate coincid ceea ce presupune o bună gestionare a contabilității în cadrul entității.

După ce are loc închiderea contului 351 „Rezultat financiar total”, rezultatul perioadei de gestiune se trece la contul 333 „Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune” [4].

Profitul net (pierdere netă) este determinat ca diferența dintre profit (pierdere) până la impozitare și cheltuielile privind impozitul pe venit.

Profitul net (pierdere netă) = 1 244 714 - 169 046 = 1 075 668 lei

În urma rezultatelor analizate rezultă, că pe parcursul perioadei de gestiune, entitatea “ICS ALFA” SRL a înregistrat profit în valoare de 1 075 668 lei, care în contabilitatea financiară se reflectă prin următoarea înregistrare contabilă:

Debit contul 351 „Rezultat financiar total”	- 1 075 668 lei;
Credit contul 333 „Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune”	- 1 075 668 lei;

Reformarea bilanțului [4] reprezintă unul dintre pașii de închidere a anului de raportare și se efectuează după ce are loc întocmirea Situațiilor financiare și prezentarea acestora utilizatorilor de informație, cum ar fi: fondatori, organele de statistică, etc. Această etapă constă în decontarea soldurilor existente la finele anului de gestiune la conturile 331 „Corecții ale rezultatelor anilor precedenți”, 333 „Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune” și 334 „Profit utilizat al perioadei de gestiune”.

Deoarece fiecare an de gestiune începe cu soldul zero al contului 333 „Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune”, entitatea analizată trece profitul neutilizat la contul 332 „Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți”, astfel decontarea profitului net (pierderii nete) al perioadei de gestiune la reformarea bilanțului se contabilizează ca diminuare a profitului net

al perioadei de gestiune și majorare a profitului nerepartizat. În contabilitatea financiară această operațiune se reflectă prin următoarea înregistrare contabilă:

Debit contul 333 „Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune” - 1 075 668 lei;

Credit contul 332 „Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți” - 1 075 668 lei;

Entitatea supusă cercetării nu a înregistrat corecții ale rezultatelor anilor precedenți, în perioada supusă cercetării. Prin urmare, la finele perioadei precedente aceasta a înregistrat rezultat financiar sub formă de profit în valoare de 1 075 668 lei.

Modul de reflectare a operațiunilor privind corecțiile anilor precedenți, autorul le va ilustra printr-un exemplu convențional.

Exemplu 1: Să presupune, că la entitatea “ICS ALFA” SRL pe parcursul anului 2016 s-au înregistrat următoarele operațiuni privind corecțiile anilor precedenți, erorile fiind depistate ca:

- diminuare a datoriei față de personal privind retribuirea muncii – 1 500 lei;
- diminuare a datoriei privind asigurările sociale – 376 lei;
- majorare a datoriei comerciale curente – 9500 lei.

În urma acestor operațiuni, în contabilitatea financiară se întocmesc următoarele înregistrări contabile.

1. Se reflectă suma diminuată a datoriei față de personal privind retribuirea muncii:

Debit contul 331 „Corecții ale rezultatelor anilor precedenți” - 1 500 lei;

Credit contul 531 „Datorii față de personal privind retribuirea muncii” - 1 500 lei;

2. Se reflectă suma diminuată a datoriei privind asigurările sociale:

Debit contul 331 „Corecții ale rezultatelor anilor precedenți” - 376 lei;

Credit contul 533 „Datorii privind asigurările sociale și medicale” - 376 lei;

3. Se casează suma majorată a datoriei comerciale curente:

Debit contul 521 „Datorii comerciale curente” - 9 500 lei;

Credit contul 331 „Corecții ale rezultatelor anilor precedenți” - 9 500 lei;

4. S-a calculat la finele anului de raportare suma datoriei curente privind impozitul pe venit aferentă corecțiilor rezultatelor anilor precedenți:

$9\,500 - 1\,500 - 376 = 7\,624$ lei;

$7\,624$ lei x 12 % = 914,88 lei

Debit contul 331 „Corecții ale rezultatelor anilor precedenți” - 915 lei;

Credit contul 534 „Datorii față de buget” - 915 lei;

5. Închiderea contului 331 “Corecții ale rezultatelor anilor precedenți”:

Debit contul 331 „Corecții ale rezultatelor anilor precedenți” - 6 709 lei;

Credit contul 332 „Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți” - 6 709 lei;

Informațiile privind corecțiile rezultatelor anilor precedenți se reflectă în “Bilanț”, rândul 340 și în “Situația modificărilor capitalului propriu” rândul 110 „Corecții ale rezultatelor anilor precedenți”.

Aprecierea obiectivă și reflectarea justificată și de lungă durată a rezultatelor financiare constă în efectuarea analizei performanțelor pe baza rezultatelor financiare, profit (pierdere) [5]. Astfel, la prima etapă de analiză, autorul va efectua modificarea rezultatelor financiare după structură și evoluția în dinamică, prin utilizarea următorului tabel analitic.

Tabelul 1. Aprecierea generală și structurală a indicatorilor ce caracterizează performanța financiară la entitatea ”ICS ALFA” SRL

Indicatori	Anul precedent		Anul curent	
	Suma, lei	P, %	Suma, lei	P, %
A	1	2	3	4
Venituri din vânzări	11 655 036	100	11 051 669	100
Costul vânzărilor	8 014 094	68,76	7 684 203	69,53
Profit brut (pierdere brută)	3 640 942	31,24	3 367 466	30,47
Alte venituri din activitatea operațională	3 305	0,03	4 315	0,04
Cheltuieli de distribuire	788 033	6,76	772 034	7,00
Cheltuieli administrative	904 529	7,76	1 000 532	9,05
Alte cheltuieli din activitatea operațională	259 618	2,23	154 209	1,39
Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	1 692 067	14,52	1 445 006	13,07
Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	(645 938)	(5,54)	(200 292)	(1,81)
Profit (pierdere) pînă la impozitare	1 046 129	8,98	1 244 714	11,26
Cheltuieli privind impozitul pe venit	151 655	1,30	169 046	1,53
Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	894 474	7,68	1 075 668	9,73

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor din Situația de profit și pierdere, anexa 2 a Situațiilor financiare.

Informația reflectată în ”Situația de profit și pierdere”, anexa 2 a Situațiilor financiare, la entitatea ”ICS ALFA” SRL, denotă o tendință de micșorare nesemnificativă în anul curent comparativ cu anul precedent a primului indicator de performanță financiară: veniturile din vânzări, de la 11 655 036 la 11 051 669 lei sau cu 603 367 lei, ceea ce în mărime relativă constituie o diminuare cu 5,18 p.p $[(-603\ 367) / 11\ 655\ 036] \times 100\%$. Acest rezultat se datorează influenței negative a tendinței de micșorare mai lente a costului vânzărilor - 4,12 p.p $[(7\ 684\ 203 / 8\ 014\ 094) \times 100\%] - 100\%$, comparativ cu veniturile din vânzări (5,18p.p), ceea ce a contribuit, nemijlocit, și la diminuarea cu un ritm mai mare a profitului brut 7,51 p.p $[3\ 367\ 466 / 3\ 640\ 942) \times 100\%]$. Cota acestui compartiment în totalul veniturilor din vânzări, de asemenea scade, respectiv de la 31,24 la 30,47%.

Tendința de micșorare a profitului din activitatea operațională de la 1 692 067 la 1 445 006 lei, precum și cota acestui element în totalul veniturilor din vânzări, de la 14,52 la 13,07%, se datorează influenței negative, practic, a tuturor elementelor de formare, excepție fiind alte venituri și alte cheltuieli din activitatea operațională.

Pozitiv, la creșterea profitului până la impozitare, de la 1 046 129 la 1 244 714 lei, cota căruia în veniturile din vânzări, de asemenea crește de 8,98 la 11,26%, au influențat micșorarea semnificativă a pierderilor din alte activități, inclusiv din activitatea financiară, precum și înregistrarea veniturilor din operațiuni cu active imobilizate.

Ca o totalizare, se poate menționa, că entitatea ”ICS ALFA” SRL, dispune de posibilități esențiale de creștere a indicatorilor ce caracterizează performanțele financiare. Pentru aceasta, entitatea supusă cercetării, trebuie să-și lărgescă sortimentul de produse fabricate, mărfuri vândute, servicii prestate, etc.; să stabilească noi piețe de desfacere, atât interne, cât și externe; să-și dezvolte factorii de producție: prin reciclarea periodică a personalului, automatizarea și modernizarea aparatului tehnologic, aprovizionarea și asigurarea neîntreruptă a entității cu materii prime și materiale, etc.,

Performanțele financiare ale unei entități economice pot fi caracterizate și prin calculul indicatorilor de rentabilitate, deoarece nu întotdeauna creșterea unor indicatori generalizatori generează și sporirea altor indicatori analitici. Ca rezultat, la **următoarea etapă de analiză**, autorul va recurge la calculul și aprecierea următorilor indicatori de rentabilitate:

- *Rentabilitatea activelor;*
- *Rentabilitatea activelor cu destinație de producție;*

- *Rentabilitatea veniturilor din vânzarea produselor;*
- *Rentabilitatea capitalului propriu;*
- *Rentabilitatea capitalului permanent;*
- *Rata marjei comerciale.*

După conținutul economic, orice indicator de rentabilitate semnifică raportul dintre efectul obținut la efortul depus. În funcție de efect, ne servește orice indicator de rezultate financiare, profit (pierdere), iar în funcție de efort – ce indicator relativ de performanță financiară, pe baza indicatorilor de rentabilitate se calculează. Astfel, în baza datelor inițiale din Bilanț, anexa 1; Situația de profit și pierdere, anexa 2 a Situațiilor financiare; Balanța de verificare a conturilor ce caracterizează bunurile de care dispune entitatea, precum și sursele de formare ale acestora, indiferent de genul de activitate și forma de proprietate a unei entități economice, aplicând metodele matematice de calcul, privind valorile medii a indicatorilor sintetici, se acumulează în următorul tabel analitic.

Tabelul 2. Calculul și evoluția în dinamică a indicatorilor de rentabilitate la entitatea ”ICS ALFA” SRL

Indicatori	Anul precedent	Anul curent	Ritm creșterii, %
A	1	2	3
1. Profit (pierdere) până la impozitare, lei	1 046 129	1 244 714	118,98
2. Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	894 474	1 075 668	120,26
3. Valoarea medie a activelor, lei inclusiv:	13 318 631	12 958 988	97,30
3.1. active cu destinație de producție:	10 457 983	10 499 965	100,40
3.1. 1. mijloace fixe;	7 542 776	7 673 078	101,73
3.1.2. stocuri;	2 915 207	2 826 887	96,97
4. Valoarea medie a capitalului propriu, lei	8 634 603	9 628 417	111,51
5. Valoarea medie a datoriilor, lei inclusiv:	4 681 029	3 330 571	71,15
5.1. datorii pe termen lung	2 960 819	2 402 160	81,13
6. Valoarea medie a capitalului permanent, lei	11 595 422	12 030 577	103,75
7. Venituri din vânzări, lei, inclusiv:	11 655 036	11 051 669	94,82
7.1. din vânzarea produselor;	7 139 243	7 528 903	105,46
7.2. din vânzarea mărfurilor	2 935 478	2 522 766	85,94
8. Costul vânzărilor, lei, inclusiv:	8 014 094	7 684 203	95,88
8.1. valoarea contabilă a produselor vândute;	5 229 587	5 157 673	98,62
8.2. valoarea contabilă a mărfurilor vândute;	2 384 507	2 126 530	89,18
9. Profit brut (pierdere brută), lei, inclusiv:	3 640 942	3 367 466	92,49
9.1. din vânzarea produselor;	1 909 656	2 371 230	124,17
9.2. din vânzarea mărfurilor	550 971	396 236	71,92
10. Rentabilitatea activelor, % inclusiv:	7,85	9,61	x
10.1 rentabilitatea activelor cu destinație de producție	10,00	11,85	x
11. Rentabilitatea veniturilor din vânzări, % inclusiv:	8,98	11,26	x
11.1 rentabilitatea veniturilor din vânzarea produselor	26,75	31,50	x
12. Rentabilitatea capitalului propriu, %	10,36	11,17	x
13. Rentabilitatea capitalului permanent, %	9,02	10,35	x
14. Rata marjei comerciale, %	18,77	15,71	x

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor din Bilanț, anexa 1; Situația de profit și pierdere, anexa 2 a Situațiilor financiare.

Calculul performanței financiare pe seama indicatorilor de rentabilitate la entitatea ”ICS ALFA” SRL, pe perioada supusă cercetării, la nivel general, reflectă o creștere a acestora. Astfel, analizând rentabilitatea activelor, inclusiv a activelor cu destinație de producție se observă o creștere a acestor indicatori în anul curent comparativ cu anul precedent, respectiv de la 7,85 la 9,61% și corespunzător de la 10,0 la 11,85%. Aceste rezultate se datorează, în primul rând pe seama majorării cu un ritm mai mare a profitului până la impozitare (118,98%), comparativ cu ritmul de creștere mai lent a valorii medii anuale a activelor cu destinației de producție (100,40%).

Rentabilitatea veniturilor din vânzări, inclusiv a veniturilor din vânzarea produselor, pe perioada supusă analizei, crește de la 26,75 la 31,50%, pe seama majorării semnificative a profitului brut din vânzarea produselor (124,17%), sporirea căruia se datorează majorării veniturilor din vânzarea produselor – factor direct (105,46%), precum și tendinței de micșorare a valorii contabile a produselor vândute – factor indirect (98,62%).

Creșterea nesemnificativă a rentabilității capitalului propriu de la 10,36 la 11,17% se datorează majorării atât a profitului net – factor direct (120,26%), cât și a valorii medii anuale a capitalului propriu (111,51%). Corespunzător, tendința de creștere mai mare a rentabilității capitalului permanent, se datorează ritmul de micșorare a datoriilor pe termen lung – factor indirect (81,13%), parte componentă a valorii medii anuale a capitalului permanent (103,75%).

Micșorarea ratei marjei comerciale la entitatea ”ICS ALFA” SRL, de la 18,77 la 15,71%, se datorează, în primul rând tendinței de micșorare a marjei comerciale (71,92%), deoarece reprezintă o parte mai puțin semnificativă a activității operaționale a entității. Ca rezultat, entitatea supusă cercetării, dispune de posibilități de creștere a performanțelor financiare, nu numai pe seama indicatorilor generalizatori, ci și celor analitici, inclusiv a indicatorilor de rentabilitate.

Astfel, contabilitatea rezultatelor financiare, precum și analiza performanțelor pe seama acestora are o importanță deosebită la sinteza veniturilor și cheltuielilor entității, la luarea deciziilor manageriale și examinarea factorilor care vor determina evoluția rezultatelor financiare.

BIBLIOGRAFIE

1. Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.233-237/1533 din 22.10.2013;
2. GRIGOROI, Lilia, LAZARI, Liliana ș.a. *Contabilitatea întreprinderii, Ediția a II-a, revăzută și completată*. Chișinău: Cartier, 2017. 632 p. ISBN 978-9975-79-896-9;
3. NEDERIȚA, Alexandru. *Contabilitatea veniturilor și cheltuielilor întreprinderii: teorie și practică*: Monografie, Chișinău: ASEM, 2007. 300 p. ISBN 978-9975-75-220-6;
4. IAVORSCAIA, Elena: Închiderea anului pas cu pas: Contabilitate și audit nr.12, 2016, p. 9-15, ISSN 1913-4408;
5. ȚIRIULNICOVA, Natalia (coordonator); PALADI V.; GAVRILIUC L.; CHIRILOV N.; FURTUNĂ D. *Analiza rapoartelor financiare*. Ediția II-a, revăzută. Chișinău: Asociația Obștească „ACAP RM”, 2011. 400 p. ISBN 978-9975-78-995-0;